

CÓ NÊN HẠN CHẾ HỌC CHỦ PHÁP KHÔNG?

Làm dân một nước non không chống quốc ngữ của mình mà đi học ngôn ngữ khác ngoại quốc, chủ Pháp, đó là lỗi người ta vẫn bắt vào trách thằng tôi. Tôi và trách như thế cũng phải.

Song đúng và lỗi không chênh nhau, mà lỗi của họ là đang với họa oán, không phải là thấy chủ quan ngôn ngữ không có tiếng là nghĩa mà thành dỗ nở dồn, nhưng vì nước chúng tôi chưa phải là một nước phồn cường, một nước giàn khoa học, nhất là quốc vua chưa thành mòn học có sách vở, có hệ thống, mà kia là một nước phải ở dưới chủ quyền nước Pháp, và giờ về các phương diện.

Chẳng tài chi phải nhớ vẫn bón Pháp để mong học lấy những cái khôn, cái sở trường v.v.

Vì lòng ham muốn đó sẽ buộc chúng tôi phải học chủ Pháp, Mỹ, chủ Pháp làm cái bài qua cái học vẫn minh, nếu muốn tiến hóa như người Pháp mà không học chủ Pháp, thì cũng như muốn đến mà không đi.

Huống là hai dân tộc tiếp xúc với nhau hàng ngày trên con đường sống, mà không biết tiếng nhau, thì làm sao hiểu nhau ý chí nhau đây. Người Pháp dù không cần học tiếng Nam cho người Nam thì phải học tiếng Pháp.

Theo thời buổi giờ, người ta cần làm thế bay đi, người ta không biết viết, biết nói tiếng Pháp là một người chịu thiệt thòi trong xã hội công việc. Xem mấy ông hàn học ngày xưa, được công chúng là dụng hiết hao, mà ngày nay phần đông trở nên hạng người thất nghiệp.

Dạy chủ Pháp cho người Nam lại được ba điều to lớn:

1/ Chủ Pháp làm lợi khi truyền bá văn minh cho dân tộc Việt-nam.

2/ Chủ Pháp làm không ngoài tên hai dân tộc Pháp-Nam biến thành nhau, đồng giờ và mỗi đồng tên tiếp theo.

3/ Dùng Pháp giúp cho người Nam sinh hoạt dễ dàng.

Làm một việc mà được ba điều lợi, thử hỏi người ta không chịu làm là tại làm sao?

Hoặc giả y người Pháp có người Nam học tiếng Pháp, kịp thời được không khí tự do bình đẳng của nước Pháp, rồi sinh ra tư tưởng quá kích có hại cho chủ quyền nước Pháp hay sao? Tưởng như thế là không. Người Nam có tư tưởng cách mạng, không phải là ở sự học cách mạng, mà là nhận rằng ở sự bất minh cải chế độ biện hành trong xã hội phản trắc với nguyên vong, xã hưởng, trình độ của nhân dân, hoặc ở sự phát triển tinh thần quốc gia quá mạnh, chờ - tài xin nết lại - không phải ở sự Tây học, xem như mấy người chí sĩ Việt-nam đã từng bón rắc về cách mạng có phải toàn là học Tây học không? mà những học Tây học ngày nay, trước con mắt chúng ta, phần đông họ là kinh trung thành với chính phủ bảo hộ.

Thứ nước Pháp đã phòng những cuộc biến động ở xứ này, mà lấy việc hạn chế Tây học làm (xem qua trang 3 số 11)

Và tin 9 người học trò đi-tâm bị chém đuối ở Thanh-hóa

Tin này bẩn bão theo báo Đông-pháp ngoài Bắc mà đăng trong số 983 ra ngày 7-11-36, nói hôm 28-10-36 thằng giáo trưởng Vinh-gia, phủ Hoằng-hoa (Thanh-hóa) đeo học trò đi-tâm, rồi 5 cậu trai chém, tiếp có 4 người nhảy xuống cùn cùng chết luôn...

Nay bộ Giáo dục điều tra và có cho bay cái tin ấy là tin đồn huyền.

Ông Moutet dò ý tôi người thù. Bản sự (Út)

Sau cuộc đình công của thư viện và xung quanh Hanoi, Hanoigian Bác và nhà máy từ đó đã sống ổn trong một số trung tâm. Sau đó thời gian Bác có đơn kiện chủ tịch Hội đồng của Ban làm. Tin này đến ban bộ Thông tin, sau đó là Bộ trưởng Moutet và Cảnh sát. Cảnh sát dò ý tôi về quan điểm lý Sơn hà xét. Ngày 10 tháng 8 (25-8-36) tòa án sơ cấp Sơn hà tuyên án Nguyễn-Bing 12 tháng tù, Nguyễn-Lộc 6 tháng tù, Nguyễn-Phiến (cha Lộc) 2 tháng tù. Cảnh sát trưởng Phạm Tân được miễn nghĩa vụ hình sự.

Ngày 25 tháng 9 (9-11-36), tòa án phúc thẩm Quốc nguyễn tuyên án lại: Nguyễn-Bing 6 tháng tù, Nguyễn-Lộc 9 tháng tù, Cảnh sát trưởng Phạm Tân là tù sự béo bở không được miễn tù.

Trong lúc chờ đợi kết quả

vụ người dân bà bị xe lửa cán gần cửa An-hòa

đã khám phá

HUẾ. — Vụ này xảy ra tại gần cửa An-hòa, trong đêm 26-27/Juliet, nhà chuyên trách đã tra xét nhàm cho (T. D. đã dâng máy số trước), nay mới tìm ra lại lịch:

Sau khi xảy ra vụ án mạng này, tòa án án phó Thủ-thiên, đã điều tra được kẻ thảm, là tên Ng.-bá-Thông, hiện làm Huyện kiêm làng An-vân, huyện Hương-trà, và những kẻ can phạm là bọn tên Đoàn Lý túc Trí, họa sáp tóc, cung người làng An-vân. Nhưng tên lính, người bạo mạng vẫn còn bí mật, nên tòa lục bắn án tù lại, thông tin khắp cả các tỉnh, đạo trong xứ Trung-kỳ, dò dò xét cho ra căn cứ của người dân bà ấy là, mới đưa nỗi vụ ra xứ và tuyên án.

Tờ thông tin kia phải dì dỏ máy tháng này, thi nay quan Tòa và tỉnh Phủ-yên đã khám phá ra lại lịch kẻ bạo mạng ấy và phục vụ cho quan Phủ đoàn: Người dân bà kia tên là Lê-thị-Bé, 25 tuổi, con gái Lê-Chợn, người làng Lại uyên, tổng Bồng-xán, huyện Bồng-xán, tỉnh Phủ yên, khi trước gả cho (một người lính & Quảng-trị, tên là Ng.-Vinh, sau vì bất bình nhau, thi Bé bỏ ra đi hoang lỵ năm ngoài đến nay v.v.

Vậy là án mạng ấy đã vén màn. P. V.

Bản án bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan tiền phạt và thường cho nhà

Đoàn 300\$

Biên nô bị lồng lao.

Chú nhà là M. Mộng đang làm

việc tại sở Nội-thám, không có ở

nhà người em M. Mộng bị lật

giá, tên mới ngõ, rồi cho dứa

ra sở Nội-thám tên là Mộng hay.

Tháng nay xin lỗi cho một người vui

hạnh phúc tái trại lại.

Ban đầu, tên gian khai chối tên

và nói lô quát, nhưng xé xác xác

một rõ là Nguyễn-duc-Lan, nay là

một tên chúa thuộc phiến-lực ở

Monac bị bắt, rồi thời lắc lầm

bắn bắn nổ trốn. Tòa Tòa án đã

kết án vắng mặt 6 tháng tù, 1000

quan

CỘ NIÊN HẠN CHẾ HỌC CHỦ PHÁP KHÔNG?

(Tiếp theo trang 11)

Hàng ngày, thi thực là thất bại, với với nguyên vong của người Annam, không phải là phương thuốc trong bệnh, mà lại trở thành cho sự phản động bạo tham lam.

Có người lại nói : Sô dì người Pháp học chủ Pháp học ở xứ này là có ý muốn che nhận dan khôi thất nghiệp. Người ta muốn họ quanh năm chỉ hối làm ăn, tuy vậy mà được an thường thà phản, như như họ đã học tiếng Pháp, họ trở nên ty con ty đai, y họ muốn làm đồng kỵ thấy không, mà về phần chính phủ thì không thể mà thêm công và đang họ cho hối được. Như vậy họ sẽ là họ - g người thất nghiệp, rồi trở hối mìn với thời thế mà sinh ra làm rỗi.

Mỗi năm thất ta nghe cũng em tai, song xét lại, thì nó không đáng với sự thật. Xưa nay nay người thất nghiệp trên thế giới xảy ra là do chí chế độ kinh tế tò chò hối công, hoặc do chí hành sách kinh tế sai lầm. Lầm thất bại cuộc sinh hoạt của quân chúng, chờ phải đến là do ở sự học chủ nước này hay chả nước khác. Như trên đã nói, dân Annam có học chủ Pháp lại được dễ dàng làm ăn, làm điều gian xảo, sau khi từ biệt nhà trường, và nhà cũng lo việc sinh natal, làm theo, dì sảy, di banden. Cuộc sinh natal có vẻ dày dà em dầm, chờ họ có phải mong ra

Nhật-bản cũng có thành Ông Toyahiko Kagawa một vị nhân ái có

Lúc này là thường ngày chuyên thành Cam-pa bị sinh tài có một sự sang trọng & đời đế năm hàn họa dân chúng, guy tên phong trào bắt tiếp theo, làm cho thành phố Anh nhốn nháo hối rỗi. Ngày Ẩn 10 tháng, người Anh đã phải chịu nhốn nháo thất bại với thành công thuộc địa Anh ; manda tên rời giang, son, guy mới hành phán cho đồng bào, ông Cam-pa phải ki sinh phản đối, việc thành bại không đồng hồ, cái nghĩ lợp hì sinh cát ứng cũng đã gọi là thành. Song vì hoàn cảnh do là mua ông Cam-pa được cái tên thành, cái này & một sốn hàng cường như nước Nhật, người Nhật nói : Tôi gi làm tên Việt gi, người tôi gi tên là ngay, ai dám tên người. Nhật cũng được tiếng và kinh nă, thì một người ở trong xã hội Nhật có tài lực to lớn, họa văn cao xa, làm gi chẳng được cái dựa vj giàn sang sang sướng. Vậy mà có người hì sinh tài có cái lợp hì sinh hoa tài minh & dể cát với một họng người bắn cung lội bến, một họng người cung đàn đèn múa & hì hội hông làm tên ago đầu; chàng ấy cũng đáng phục.

lâm quan cả dan. Vậy việc lo za kia thay đã ra ngoài vòng sự thay.

NG.-TRUNG-THÂM

Đường xe lửa suýt

GIO' BI

3 giờ chiều	di ... HANOI	lời	A	1 giờ 35 chiều
9 g. 57 tối	Vinh			30
10 g. 04 —				6 g. 23 sáng
9 g. 52 sáng	HUE			25
8 g. 02 —				10 g. 10 tối
8 g. 38 —	Tourane			41
48				7 g. 23 chiều
9 g. 56 tối	Nhatrang			18
10 g. 03 —				6 g. 10 sáng
9 g. 06 sáng	Touracham			10
16 —				4 g. 00 sáng
7 g. 20 sáng	lời .. SAIGON	di		9 g. 00 tối

lá tiền mặt vé :

Quảng đường đi	HÀNG HẠ				HÀNG TÙ			
	Một chuyến	Kết bài						
Hanoi - Hué	13.878	16.354	37.73	63.88				
Hanoi - Nhatrang	20.34	31.61	6.88	12.03				
Hanoi - Tourane	28.18	33.80	7.28	13.40				
Hanoi - Saigon	34.60	41.52	9.38	17.28				
Saigon - Tourane	18.76	22.51	5.03	9.27				
Saigon - Hanoi	20.82	24.98	5.65	10.40				
Saigon - Vinh	28.18	33.81	7.78	14.28				

An-be nói :

— An của bà trước đối với tôi thất là to tát, nên tôi đến hỏi thăm bà trước thử hoặc tôi, hoặc các bạn của tôi, hoặc các người quen biết của tôi có thể làm việc gì giúp ích cho bà trước chất dinh, gọi là đến an được không. Thân sinh tôi bà trước Một-zap, người Tây-ban-nha, có địa vị khá cao có ở Pháp, cả Tây-ban-nha, cả tôi cả người nhà tôi rất vui lòng làm tất cả những điều theo ý muốn của bà trước.

Bà trước trả lời :

— Cám ơn, tôi cũng đã định nhờ người giúp cho một mội ty việc. — Thưa việc gì ?

— Tôi chưa từng đến Ba-ri ; tôi chưa không biết Ba-ri...

— Thời nào ? Bà trước sống đến ngày mà chưa biết Ba-ri ra thế nào sao ? Lạ quá !

— Tôi vẫn nhận rằng điều này mà tôi không biết Ba-ri là một việc lạ. Tôi cho phải nếu tôi có người quen mà hoặc Ba-ri hoặc biết Ba-ri để giới thiệu tôi với các giới & dãy thi tôi đã đến Ba-ri từ khi nào kia...

— Ôi ! một người như bà trước !

— Lần này tôi chỉ nhận tôi có

BÁ = TUỐC MÔNG = THÉ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)
PHÁP - QUỐC LỊCH SƯ TIỀU - THUYẾT
Số 111

Tác giả : Alexandre Dumas

Dịch giả : Nam-Son

dịnh sang Ba-ri. Tôi sang Ba-ri cũng không khác gì một người Nam-kỳ, nghĩa là lợ đèn, vậy nhớ ngài giới thiệu với các danh giá, được chờ ?

— Việc ấy tôi đã làm, tôi xin hối lòng giúp cho bà trước ; tôi sang đây, khi mai đây tôi có tiếp được thư gọi về Ba-ri cưới vợ ; vì hôn khé của tôi là con một nhà quý phái học nhất họa nai ở Ba-ri. Khi bà trước Ba-ri không biết chứng tôi đã có con rồi cũng như... Tôi xin lấp lại, tôi và anh em bà con tôi xin tận tâm tận lực giúp ích cho bà trước.

— Tôi rất vui lòng nhận, vì tôi xin thử thật rằng tôi chỉ chờ một nhíp như thế để ứng thử thành những điều díp định từ lâu.

Phò-rang nhận những điều díp định mà bà trước muốn nói đó là những điều mà ngài đã nói ý khi gặp chàng ở trong hang đảo Mông-thổ-ta, sau chàng cầm chúa nhìn xác một bà trước đã xem có thể đoán biết là những điều díp định gi không, nhưng có làm sao mà biết được.

An-be nói lại :

— Nhưng thưa bà trước, đó có phải cũng là một điều díp định giữa không trung hoặc trên đất trời, nghĩa là không cần gì thực hành.

— Không ! tôi đã muốn sang Ba-ri, thì thế nào tôi cũng sang.

— Khi nào ?

— Thị khi nào ngài về đến Ba-ri ?

— Tôi, trê lâm là trong 15, 20 ngày nữa, thời gian di đường thời.

— Vậy ba tháng nữa thì có tôi ở Ba-ri, thấy chưa, tôi đã chờ ngài được thông thá...

An-be nói cách rất vui vẻ.

— Trong ba tháng nữa bà trước đều khỏe cửa nhà tôi ?

— Ngài có muốn tôi định đến ngày giờ nữa không ? Tôi xin nói trước cho ngài biết : tôi có tình làm việc díp định ngày giờ làm.

— Hẹn đến ngày, đến giờ ! càng hay làm.

Hôm nay là bà trước trả lại chi phí lich treo trên vách, trước môt ngài) 21 tháng hai, (ngày lại rơi đồng ra xem) 10 giờ ½ sáng, vậy là ngài hãy đợi tôi ngày 21 tháng

nửa, ông ta với dân 50 thê sách, mỗi bản ở Nhật hơn 3 triêu cuốn, chưa kể những tập rõ nghiên cứu nhỏ, ta ra để gần 8 triệu cuốn. Sách của ông là ta có nhiều cuốn người ta đã đem dịch ra nhiều thứ ngôn ngữ quốc : văn Anh, Đức, Pháp & Trung-quốc... Có tiếng nhất là cuốn sách « Sar la limite de la mort » trên cái giới ban tu ché, « Grain de blé », một lúa mì, người ta rất hoan nghênh, đã bán dân 250.000 quyển, mà hiện giờ người ta còn xuất bản nữa.

Theo đạo Thiên chúa. — Vì có

chuyện đọc bối ở gia đình, Kogawa

bà nhà trai là bộ đội Tokushima,

nhưng trong, ông ta đã toan ip tử,

không không được, tinh lực. Ông

đi bộ so lạc lost, think linh gấp

không một ông có đạo ông làm quan,

tu luồng, tên giáo từ đó giáo san

vào trong nón ông, năm 1903 ông

vào đeo, rồi đưa bà em quan

nhập vào nhà thờ (ministre) và

châm đọc bối tên em có

điều đồng sự là ý trọng dài.

Tôi giáo

nhập vào nhà thờ (ministre) và

